

טוב שברופאים לגיהנם שסומך על בקיותו

ורפא ירפא (כ"א י"ט) ואמרו חז"ל במסכת צ"ק (דף פ"ה). מכאן שניתן רשות לרופא לרפאות, והקשו הלא חז"ל אמרו במסכת קידושין (דף פ"ג). טוב שברופאים לגיהנם.

וי"ל דהמאירי ציאר טוב שברופאים לגיהנם, מפני שכמה פעמים שופך דמים מפני היאוש, ושאינו משתדל כראוי במלאכת רפואתו, או שאינו יודע לפעמים סבת החולי ודרך רפואתו ועושה ענינו בקי, וכעין זה כתב המהרש"א.

והנה הרופא למד חכמת הרפואה, וכשצא לפניו חולה קשה לא יבוא לומר שצריך להתבונן איך לרפאות ולצקר צספרי הרפואה אשר לפניו, ולא לחטוף ולומר שהוא יודע התרופה לזה, ולפעמים טעה וגרס שפ"ד, ובמסכת צרכות (דף י'): אמרו והטוב צעיניך עשיתי ר' לוי אמר שגנו ספר הרפואה, לז"א אמרו טוב שברופאים, אם הרופא הוא כמו חזקיהו המלך שגנו ספר הרפואה ואמר והטוב צעיניך עשיתי, כמו"כ עושה רופא זה שגנו ספר הרפואה ועושה כמות נפשו, זהו הוא טוב שברופאים, ועל רופא כזה אמרו לגיהנם.

והשתא יובן ורפא ירפא, דבאמת ניתן רשות לרופא לרפאות, ומה שאמרו טוב שברופאים לגיהנם, זה קאי על רופא שגנו ספר הרפואה שלו ואינו משגיח בה איך לרפאות רק עושה כפי הצנתו בלצד, רופא כזה לגיהנם.

המלוה לעני הקב"ה עומד על גביו

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך (כ"ג כ"ד) י"ל עפימ"ש צבאר משה מאזורוב שתיבת א"ס הוא לשון תחנונים כמו"ש במסכת ע"ז (דף ה.). אם בחקותי תלכו אין אם אלא לשון תחנונים, ובמשלי (פ"ח כ"ג) כתיב תחנונים ידבר רש, ובתהלים (ק"ט ל"א) כתיב כי יעמוד לימין אציון, וז"ש תורה, א"ס - אני מתחנן לפניכם כסף תלוה את עמי, ואז את העני זה הקב"ה שתחנונים ידבר רש, יהיה עמך, כי הקב"ה עומד שם צעת שאתה נותן לו.

במדת הסתפקות מנצחין היצר הרע

ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו (כ"ג י"ג) וכתב רש"י לעשות כל מצוות עשה צאזרהה שכל שמירה שצתורה אזורהה היא במקום לאו.

ויתכן לצאר תשמרו שמירה מינה"ר, דצספר דברי ישראל הקשה על אומרו וצכל צב, דהוי ליה למימר וכל אשר אמרתי עליכם תשמרו, וציאר הנה כ"ל הוא מדת הסתפקות כמו"ש יעקב (וישלח ל"ג י"א) וכי יש לי כל די ספוקי, והמדה זו היא עיקר לשמירת התורה, כמו"ש צאצות (פ"ו מ"ד) כך דרכה של תורה פת צמלת, וז"ש וצכ"ל עם מדת הסתפקות שנקרא כ"ל אשר אמרתי אליכם, תשמרו תשמרו התורה ע"כ.

ובספר צת עין (וישלח) כתב שהיצר הרע מקבל תוספת כח ועוז מגסות הרוח, וצחינה זו צא על ידי מותרות, היינו שמתנהג האדם צצחינת מותרות האכילה ושאר תענוגים, וצזה נתוסף כח ועוז להיצר הרע. אצל צדיק אוכל לשווע נפשו בלצד, צצחינת הסתפקות צצחינת מועט.

ולצדה רמזו רז"ל צמסכת חולין (דף פט.) על הפסוק צפרשת ואחחנן (ו' ז') כי אחס המעט מכל העמים, שאתם ממעטין עצמיכם לפני, פירוש שאתם מתנהגים צצחינת מיעוט צצחינת הסתפקות, כדי שלא יהיה מקום לכחו של היצר הרע עכ"ד.

והשתא יובן מקרא וצכל אשר אמרתי עליכם, כשיהיה לכם מדת כל שהוא מדת הסתפקות כמו"ש יעקב אצינו וכי יש לי כל די ספוקי, אז תשמרו מן היצה"ר, דהיצה"ר מקבל תוספת כח ועוז מגסות הרוח ומותרות, וצהסתפקות מחלישין כחו.

ויש להוסיף שתשמרו רומז על לע"ל, דצספר רנו ליעקב (ח"א עמוד ש"ג) הציא דבר נורא מתהלים משפט צדק (מזמור ל"ח) צמעלת מדת הסתפקות, דמי שהיה לו מדת הסתפקות צעוה"ז ידונו אותו לכף זכות צעולם הצא, ויאמר הקב"ה לצ"ד תגמולו נא חסד עמו ויקל לו דינו כמו שהמעט היה מספיק צעיניו תמיד, כן מעט ת"ת ומע"ט שעשה יספיקו לנו לדונו לכף זכות, כי הכל עושה ד' מדת צמדה וצכרהו עכ"ד.

וד"ש וצכל אשר אמרתי אליכם צמדת הסתפקות שנקרא כל, תשמרו מדינים צעלמא דאחו.

המתפלל בצייבור פרנסתו מזומנת לו ברווחה

ועבדתם את הוי"ה אלהיכם וצרך את לחמך מימך (כ"ג כ"ה) הטעם על ועבדתם הוא רציע.

ולזה אמרה תורה ועזדתם את ה' אלהיכם בתפלה צניבור באחדות, ובאחדות אמר ד' ורפאתיו אני ארפא אותם, והסירותי מחלה מקרבך אני ולא השליח.

קי"ח פסוקים רומז למאה ברכות ושמונה עשרה

בפרשת משפטים יש קי"ח פסוקים עזיא"ל חנניי סימן, יש לצאר בע"ה מנין הפסוקים קי"ח בפרשת משפטים, דכתיב ועזדתם את ה'א, וכתב הרמב"ם בפרק א' מהלכות תפלה (ה"א) מנזות עשה להתפלל בכל יום שנאמר (כ"ג כ"ה) ועזדתם את ה' אלהיכם, מפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפלה שנאמר (עקב י"א י"ג) ולעזדו בכל לצדכם אמרו חכמים אי זו היא עבודה שכלל זו תפלה ע"כ.

ובמסכת מנחות (דף מ"ג:) תניא היה רבי מאיר אומר חייב אדם לצרף מאה ברכות בכל יום שנאמר (עקב י"ג י"ז) ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך, והנה רוב מן מאה ברכות הם תפלות שמו"ע ג"פ בכל יום שהם נ"ד ברכות, ולזה נמסר מנין הפסוקים קי"ח, ק' רומז למאה ברכות, ובתוכם י"ח, שרומז לתפלת שמו"ע שנרמז צ'ועזדתם, ונתן שני סימנים עזיא"ל חנניי, דזהעברת שנים מקרא בפרשת משפטים יש רל"ו פסוקים כמנין עזיא"ל חנניי.

חיים שימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה בחודש אדר

בברכת החודש יש י"א חיים כנגד י"א חדשים שמזכרין החודש חוץ מחודש תשרי שאין מזכרין ברכת החודש, ולפי"ו חיים י"א הוא כנגד חודש אדר ומתפללין חיים שימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה.

ואולי יש לצאר שחודש אדר מתפלל שימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה, דזכרם הצבי ציאר שאולי כל אלו בקשות לכבוד עצמו הוא דורש ולא לאחרים, ורק הוא רוצה חיים של עושר וכבוד ועינו צרי באחרים, לזה מסיימין חיים שימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה, לטובה לו ולטובה לחבירו בצחינת המתפלל בעד חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה.

והרה"ק שר שלום מצעלו כתב בפרשת ויגש, שדגים הם באחדות ציותר כיון שתמיד שטים הרבה דגים ביחד במים, ולכן באדר שמזלו דגים סמל האחדות, מתפלל שימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה לו וגם לרבות לאחרים.

yonafriedman@thejnet.com

ויש לצאר בע"ה, דצמאור ושמש דקדק שהתחיל הפסוק בלשון רבים ועזדתם את ד' אלהיכם וגמר אומר בלשון יחיד וצרך את לחמך וגו' וציאר דהתורה מלמדת אותנו איך לעבוד את ד', ובפרט בשעת התפילה צריך כל אדם ליזהר מאד מאד להתפלל עם הציבור יחד, ואם מתפלל עם הציבור יהיה מוצטח שפרנסתו תהיה מזומנת לו בכל יום ברוחה, וצרכה תהיה מנויה במעשי ידיו, ועל ידי תפילת ציבור יכולים לצטל כל הגזירות קשות ורעות רחמנא ליצלן עכ"ד.

ובמדרש רבה אמור (פ"ל י"ב) אמרו שיש ד' כחות בישראל, יש טעם וריח, יש שאין בו טעם ואין בו ריח, ויש בו טעם ולא ריח, ויש בו ריח ולא טעם, נמצא המתפלל צניבור מתאחד עם ד' כחות בישראל.

ולזה נמסר הטעם על ועזדתם את ה'א רביע, דועזדתם בלשון רבים, שיתפלל צניבור עם ד' כחות בישראל, ואז יזכה שפרנסתו תהיה מזומנת לו וצרכה תהיה מנויה במעשי ידיו.

ועייין בחיי אדם (ח"א כלל י"ט) שעיקר התפלה בצבור הוא תפלת י"ח, דהיינו שיתפללו עשרה אנשים שהם גדולים ביחד, ולא כמו שחשבין ההמון שעיקר להתפלל בעשרה הוא רק משום לשמוע קדיש וקדושה וצרכו, ולכן אינם מקפידים להתפלל ביחד רק שיהיה י' צבה"ג, והוא טעות גדול.

ולכן חוב על האדם שימנהר לצא לצבה"ג, ויתחיל עם הש"ך, צכדי שיוכל להתפלל כסדר, שיאמר מתחלה כל הברכות, ופרשת התמיד שהוא צעונותינו עכשיו במקום קרבן התמיד של שחר, ויתפלל כסדר.

אם יש אחדות הקב"ה בעצמו מרפא

ואומר והסירותי מחלה מקרבך יתצאר, דהחמ"ס (ה"כ פרשת משפטים) ציאר הקרא וכי יריצן אנשים והכה איש את רעהו באבן או באגרופ ונפל למשכב, אם יקום בחוץ וגו' רק שבתו יתן ורפא ירפא, הנה בישיעהו (כ"ז י"ט) כתיב צורא ניצ שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ד' ורפאתיו, הנציא אומר מי שיש לו מדת השלום אמר ד' ורפאתיו אני ארפא אותם, ומי שהוא בעל מחלוקת מונח למקרי הרופאים, וז"ש וכי יריצן אנשים אז ורפא ירפא ניתן רשות לרופא לרפא עכ"ד, הרי לן מדבריו סגולה לזכות לרפואה מד' שירצה בשלום ושלוה, וכן אומרים צמו"ש צומר רבוש"ע שערי רפואה שלימה שערי שלום.